

Numerul 45. Oradea-mare 10/22 noiembrie 1896. Anul XXXII.

Ese duminica. Abonament pe an 10 fl., pe 1/2 de an 5 fl., pe trei luni 2 fl. 70 cr. Pentru România pe an 25 lei.

Nicolae Filipescu.

Voia noastră nu este un organ politic, cu atât mai puțin aparține cutărui partid; noi servim marea cauză a culturii naționale și ori unde vedem manifestându-se niște fapte privitoare la progresul nostru, luăm act cu plăcere, fără să ne pase cine le sevrșește, ce stare socială are său ce vederi politice profesază.

Astfel noi de multe ori am publicat și vom mai publica încă portretele și biografiile unor bărbați ai noștri, cari în politică stau față 'n față ca niște adversari nempăcați; căci în judecățile noastre, delaturăm cu desevrșire considerațiunile politice, cari pentru acelaș scop de multe ori le impun căi contrare; fără să ne interesăm de căile și mijlocele lor, noi privim numai scopul final; îi aprețim dintr'un punct de vedere mai nalt, din punctul-de vedere obștesc al românismului.

În deosebi aplicăm vederile aceste la bărbații cari stau în capul politicii dincolo de Carpați. Liberali ori conservatori, pe noi nu ne privește gruparea lor politică, esaminăm numai ceea ce dênșii fac pentru înaintarea neamului românesc și singurul

bold al stimei nôtstre este lucrarea lor pentru acesta înaintare.

Deceniile trecute au produs dincolo o pleiadă de bărbați mari, cari și la noi ș-au făcut nume încununate de stima tuturor. Mulți, din ei au încetat din viață, dar locurile lor au fost ocupate de alții, mai tineri, cu focul sfânt d'a urmă pe calea înaintașilor. Bucuria noastră devine și mai mare, vedând că rândurile lor nu numai nu se rădesc, ci cresc și se întăresc pe și ce merge. Generația nouă dă încă luptători și ma i mulți pentru cauza sfântă a culturii naționale.

Am puté înșiră aici mai multe nume, cari și pân' acum s'au ilustrat pe terenul acesta. Ne rezervăm înse pentru alte ocațiuni a vorbi de dênșii; de asta-dată presintăim cetitorilor noștri pe unul din fruntașii generațiunii mai tinere.

Di Nicolae Filipescu, bărbatul pe care îl înfățișăm prin portretul de pe pagina acesta, născut la 1861, luna decembrie, este urmaș al unei vechi familii boereșci române și a moștenit dimpreună cu numele strămoșesc și tradiția de cel mai curat patriotism, care a trecut în acesta familie din tată în flu, din generație în generație!

Ș-a făcut studiile în străi-

NICOLAE FILIPESCU.

netate și a luat la Paris diploma de licențiat în drept.

Intors în țară, numai decât intră în arena politică. Tradiția familiară și mijlocul incunghiurător, poate mai mult decât temperamentul, scrie un biograf al său, au indicat dlui Filipescu de la început locul său în rândurile partidului conservator; înse în totdeauna până astăzi, în sinul aceluși partid, dsa a reprezentat curentul celei mai largi și mai sincere respectări a tuturor libertăților înscrise în legile pe cari țara și le-a dat, ba am pute dice că dsa este mai ales acela care a imprimat această caracteristică recentă partidului din care face parte.

A întemeiat ziarul „Epoca” al cărei succes a fost mare. În mijlocul ziaristilor talentați, pe cari îi adunase impregiurul acestei gazete, dsa însuș se distinse de la început, prin tăria logiceii, prin limpedimea ideilor și prin nervositatea stilului.

Activitatea-i ziaristică atrase atențiunea tuturor și nu peste mult, la 1887, fu ales deputat la Camera. Aici luă parte la toate discuțiunile și se distinse prin talentul său oratoric, viu, agil și plin de vervă.

Intr'aceste la 1888 fu ales consilier comunal la București, apoi locțiitor de primar și în urmă în 1893 primar al capitalei, post ce a îndeplint cu demnitate și neobosită energie până 'n toamnă anului trecut, când a venit la guvern partidul liberal.

Afară de aceste ocupațiuni, i-a mai rămas timp să facă parte și din comitetul Ligei pentru unitatea culturală a Românilor, interesându-se foarte mult de cauza și de cultura română și spriginind cu căldură această idee.

În viața socială, d'o afabilitate distinsă; înșurat și având copii, duce în mijlocul acestora, cu dna soție, născ. Maria Blaremburg, o viață familiară fericită.

Cugetări.

Durerea e ca aerul cel mare al munșilor: întărește pe cei pe cari nu-i omără.

*

Zbărciturile feței sânt cărările pe unde iluziile cari fug se întănesc cu esperiențele cari vin.

*

Mai bine să păstrezi în inimă blândețea unei păreri de reu, decât desgustul unei remușcări.

*

Gelosia e germenul urii în iubire; nu omără une-ori, dar rănește totdeauna.

*

Când un popor își cunoșce limba, e ca și când ar avé în mână cheia închisorii sale.

*

Viitorul e bogat, foarte bogat; dar de-ar fi el de o mie de ori mai bogat, tot nu va avé destul ca să achite toate polițele pe cari le tragem asupra lui.

*

Speranța e o trudă mare, care se sfârșește cu înșelarea.

*

Femeia consideră dragostea drept un roman; se interesează de ea până ce dă de sfârșit.

*

Exagerarea e minciuna ómenilor onești.

Soției mele.

La aniversarea a 25-a a cununiei noastre.

Ați un pătrar de veac, iubită,
Ne-am cununat și ne-am clădit
Un cuib de dragoste 'ncălđit;
Atâția ani ca ș-o clipită
Sburară
Și par c'a fost numai asară
Că cerul mi te-a dărui.

Eră o ți de toamnă rece,
Un cer cu nori, posomorit,
Ce crâng și flori a omorit;
Noi nu șcieam ce se petrece
P'afară,
Gândiam că-i tot o primăvară,
De care 'n noi a înflorit.

Și am plecat în lumea mare,
P'al vieții ocean turbat
Și valuri mii ne-au înfruntat;
Dar noi feriam fără pă sare
Izbirea,
C'aveam un talisman, iubirea,
Ce drumul bun ne-a arătat.

Iubire! vorbă 'n cer născută,
Trimisă jos pe Dumnezeu,
Să fii aici simbolul său;
Tu ești puterea nentrecută
Prin care
Se face tot ce-i sfânt și mare,
Tu ai sădit și raiul meu

Sosiți aici, cu mulțumire
Privim la calea ce-am făcut;
Din ori ce loc ne rid plăcut
Dragi amintiri de fericire
Și 'n față
Priveliști noi ni se resfuță,
Tot poftitor, ca și 'n trecut.

Și dorul pânzele ridică,
Plecăm atrași de-un ideal,
Și dăm în drum de val și val;
Dar noi ferim fără de frică
Izbirea,
C'avem un talisman, iubirea,
Ce duce drept frumos la mal.

20 novembre 1896.

IOSIF VULCAN.

A m i n t i r i .

Cum trece timpul... și rënd pe rënd alătura cu el cum trecem și noi și zilele frumoșe ale tinereții noastre cum se sting?!..

Mi se pare că numai eri am scăpat de pe băncile școlii — că numai eri te-am întâlnit în cale — și-am destăinuit dorul sufletului meu — primul meu amor, — mi se pare apoi că numai eri a trecut peste mine trista catastrofă a și mai tristei noastre dragoste — cu toate că de-atuncea s'au strecurat tăcând câțiva ani unul după altul — în sacul fără fund al vremilor neintorse —

... Ca un cântec ce se pierde dus de lina adiere
A zefirului de seră peste câmpul alb de flori...

O și îmi pare trecutul meu de câțiva ani... o și inse furtunosă — amară și lungă cât o eternitate!.

Și decă și astăzi cu toate acestea îmi trimit gândirea obosită ca să se piardă în voia ei — rătăcind cu drag prin câmpiile timpului de odinioară — e că de el atâtea suveniri dulci me legă, atâtea impresii vii me stăpânesc!

... Tu ași vei fi uitat poți cu totul nebuniile iubirii noastre de demult, — vitrega sorțe și grigile familiare ce așa de curând te copleșiră din cale afară, — sărmano, nici atâta timp liber nu-ți mai dau ca să cugești din când în când la ele — să verși o lacrimă de aducere aminte peste trecutul nostru fericit și de-sastroș totodată!..

Tu ai uitat momentele plăcute ale vremelniceii noastre dragoste, desele întâlniri din măreția tainică a nopților de veră — fiorosele stringeri de mână — lacomile și nesfârșitele sărutări — asigurarea veciniceii tale constanțe ce mi-o jurai pe tot ce aveai mai scump — mai drag de-atâtea ori sub teiul din grădina noastră — la farmeul dulce al lunei: „Tu le-ai uitat, eu inse nu!...”

În consumătorea nemângăere ce te cuprinde, spune-mi — nu te nelinișteșe și apasă remușcările conștiinții? Nu te munceșce neprecugetata-ți hotărîre, — tradarea ta? Greutatea și urmările blăstemului meu nu le simți, spune-mi?...

... Dar tu plângi, Silviă!?.. plânge dragă, plânge! În lacrimi o inimă lovită de bruma durerilor mistuitoare, — află de multe ori atâtea mângăere și linișce sufletescă ca într'o rugăciune blândă de pocăință!

***

Acuș se vor implini 18 ani, de când pentru prima oră ne-am întâlnit și cunoscut — știi tu bine!.. în vila frumosă a mătușei tale din Beineșei... sânt 18 ani de când tu pentru prima dată întindându-mi sficioasă mâna, ai tremurat și roșit ca focul, iar eu tot pentru întăia oră am simțit umblând prin vinele mele un curent cu totul nou, necunoscut și fermecător de dulce.

Abiă ne vechuserăm — abiă am schimbat câteva cuvinte la olaltă, și simțiam cum o putere iresistibilă — magică, ne atrăgea tot mai mult și tot mai tare unul spre altul, — poți chiar fără voia noastră... Simțiam că te iubesc!..

Puțin după acce — îmi aduc bine aminte — te-am rugat pentru o preumblare, — grațioasă mi-ai implinit dorința — la consensul mătușei tale... Ne-am imprietinit curând!.. Parcul din grădină — ne părea prea mic și îngust. — Inimile noastre impinse de „un

nu șeiu ce” — doriau să iasă la larg — la libertate în câmp... unde tot e viu și vesel...

În vraja dulcilor porniri uitasem cu totul lumea — părea că numai noi trăim într'ensă... și ca doi copii nebuni rătăciam peste hotar ținându-ne de mână, stringând flori de câmp pentru cununi.

Ba ce-i mai mult, în confusia noastră nici nu luaram în samă schimbarea vremii — și mergeam — mergeam saltând alătura sburdalnic, fără să șcim unde și pentru ce?... Părea că visez — un vis dulce și plăcut — un vis neinchipuit... Că eră realitate, nu-mi venia să cred...

De-odată bubuitul unei tunet ingrozitor de după deal ne deșteptă din visul nostru. Cerul se întunecă, se incinse în grabă cu nori ca într'o haină tristă — de morțe. Ca să scăpăm neudați, eră târziu și vila departe. Picurii mari și grei începuseră a căde des pe capul nostru. Și noi ne pomenirăm în mijlocul câmpului, departe de ai tei, fără nici un adapost, espusi în furia tempestății — în mila cerului și-a lui Ddeu!

Tresărind, ai privit atunci în giur de tine, — apoi sus la cerul greu de norii plumburii și negri. Ai fi și ris și plâns, nu șcieai ce ai face? Tremurai inse ca varga, pe când eu părea că-mi continuu visul. Fulgerile ce brăsdau cerul — cu o lumină orbitore — unul după altul — și tunetele, ce păreau că nu se mai gata, te mișcară adânc — te umplură de frică...

Un minut în urmă — fără să șcii ce faci — resolută te-ai aruncat în brațele mele. Cu brațele deschise te-am primit! La sinul meu adăpost și-am dat contra furtunei! Simțiam pentru prima dată cum la pieptul meu bătea cu putere fricosa inimă de femeie. Îndrăsnela ta tot mai tare me apropiă de tine — me făcea să-ți fiu tot mai intim... În țrema cea mare, brațele tale, moi și albe ca zăpada, îmi incinșeră gâtul, iar acesta, sub dulcea sa povară, tot mai mult inclină spre fruntea ta. Tu fricosă ca un iepure — cum erai, te alipiai de mine ca iedera de arborele ce-l întâlneșce în cale.

Un fulger orbitor de scilpicios ne sguidue — și mai tare ne apropiă pe unul de altul. Fruntea mea alunecă pe a ta, iar buzele involuntar ni se imbinară într'un lung, lung și pătimaș sărutat.

„Al teu sânt pentru totdeauna” și „eu a ta până la morment”, Ddeu ni-e martor! Să ne ajute!..

De după deal un tunet asurđitor părea că sigilează ultimile cuvinte ale tale, părea că ănsuș Ddeu prin elementele sale naturale întăreșce legătura noastră pentru vecie!..

Ursită — pentru ce nu mi-ai suris atunci pentru ultima dată, de ce nu mi-ai đis atunci veciniceul „adio” dacă ai provăđut durerile mele de mai apoi? Dacă ai știut că voi avé să plâng pe ruinile unui amor înșelat și nefericit?!

Un vânt de nord ce a început a bate cu putere, a curățit îndată norii, rënd pe rënd... Frumosul azur al cerului începuse de nou a străluci înaintea noastră în totă pompa sa adevărată. Iar sorcele ca și obosit de drumul zilei — dând muritorilor ultimul salut pentru ziua de astăzi — abiă licărind — plecase să se culce — apuse.

Uđi, dar triumfători órecum, braț la braț plecarăm la vilă. Tu, privindu-me cu foc, eu, stringându-te cu drag la brațul meu. Aprópe de grădină — tu mi-ai dat un miosotis de câmp, eu o garofă roșie — simbolul celei mai invăpăiate iubiri!

FLÓRE DE TÓMNĀ.

TARUL LA VERSAILLES.

Pe porțița din dos te-ai străcurat, fără a fi observată de cineva, în chilia ta, ca peste puțin schimbându-ți toaleta, să apari de nou, surîzând cu încredere înaintea mea.

Ce noroc, că mătușa ta nu știe nimic din toată pățania noastră!

Țilele următoare — cari mi-au fost dat apoi să le petrec în giurul teu, cine le-ar pute descrie? Atâta pot să spun ori și cui — că fericirea aceea nu voi mai avea-o, și nu voi mai gusta-o nici odată.

***

După două luni de țile ne despărțirăm. Eu am plecat plângând în străinătate, pentru a-mi continua studiile. Tu ai ramas acasă, ducându-mi dorul.

Despărțirea noastră a fost una dintre celea mai impresionabile. Cuvinte, prin cari s'ar pute descrie amarul despărțirii aceleia, cu greu ai afla. Par că acum simt momentele acelea în toată virtutea lor!

... În parcursul calei — un gând sinistru me stăpâna în continuu. O voce tainică și cobitoare îmi spunea că nu vei fi a mea nici odată — că ne despărțim acum pentru totdeauna... O cât n'aș fi dat să pot delătura temerea acésta. Dar insedar...

Curând iarăș ne întâlneam prin epistole... Din rândurile scrisorilor tale respiră atâta dragoste — dar și atâta frică tot odată! Zădarnice erau asigurările mele. Tu me țineai pierdut în „Țera blondelor“, pe când te iubiam mai cu fierbinte dragoste...

Tu nu știeai că dorul teu me împină mereu la studiu. Că el în țile bune, ca și în timpuri grele, eră singurul meu tovarăș consolator. Tu nu știeai că el me făcea să studiez ca un nebun țile întregi și nopți de-a rândul pentru obținerea carierii.

Petrecusem trei ani și jumătate — dar nu a fost oră în care gândul meu să nu-și fi luat cu drag sborul spre tine...

Mai aveam un jumătate de an, — și o! cât doriam să trecă și acesta odată! ca putându-me rentorče acasă — să te strâng de nou la pieptul meu — slăbit de amarul îndelungatei despărțiri, iar mai apoi să te pot conduce fericit înaintea sf. altar.

... Tu fără veste ai intrerupt corespondența cu mine... Scrisorile mele nu mai aflau echou în inima ta! Tu nu-mi respundeai nimic... Indoelile me munciau tot într'una. Suspțiionările me istoviau de durere... Ce altă aș fi putut face?...

În urmă iacă finea cursului — timpul atât de mult dorit și așteptat. Ca om absolut — cu diploma în busunar — plin de dor alergai în frumoșele văi ale Ardealului romantic — căutându-te — precum avarul își caută averile sale...

Pe la finea lui iulie am ajuns în Beineșei — locul unde în patru ani de-arândul de-atâtea ori mi-am trimis dorul și gândirea!...

Eră la 4 ore d. am. Orașelul întreg îți părea în fierbere. De-alungul Străzii mari, de la locuința „Ei“ până la biserică furnicau în sus și 'n jos cete frumoșe — de bătrâni, bărbați, juni, femei și copile — îmbrăcate în veștimente de serbătore... Curioșitatea lor se vedea împinsă spre biserică, înaintea căreia așteptau câteva călese... Făr' să-mi dau samă de faptele mele, sărți din trăsura — și instinctive me vedui atras de povoiul poporului. Și plec cu el.

Temerea, de la despărțirea noastră, de nou îmi cuprinse inima acum așă de credulă...

Simțiam cum mi se incolăciau picioarele — și voiam să ajung cât mai curând la biserică. În urmă,

asudat și plin de pulbere, iată-me ajuns în pragul ei.

... Cerule, pentru ce m'ai răbdat ca să ved cu ochii-mi proprii cea ce n'aș fi voit nici odată...

Înaintea sântului altar sta „Ea“, obiectul visurilor mele — și El — ruinătorul fericirii dorite — cu cununa pe cap.

Preotul tocmai cetia cuvintele „Binecuvântată să fii mirésă“ etc., când din pragul ușei o voce puternică roștia în glas desperat „Blăstemul meu te urmărească în toate cărările vieții tale, tirană! Resbunarea dréptă te-ajungă!“... și cădui la pământ ca mort.

... Când m'am deșteptat a doua țil, eram sub grija mătușei „Ei“, ce me privia lăcrimând dois.

Spériat am privit în giur de mine — părea că m'am deșteptat dintr'un vis adânc și ciudat — că nu se întâmplase nimic. Durere, totul îmi demustră contrarul...

Mi s'a spus că a cădut și ea la pat — că suferia mult... De ce? Nu pot șei!...

De atunci trecuse câțiva ani Timpul, cel mai bun medic al suferințelor, a vindecat și rana mea; ađi când euget la nebuniile dragostei noastre de odinioară și le privesc prin ochianul seriosității, îmi vine să rid de mine ênsuși și să ȓic:

„A fost un vis, și visul trece“.

SEBAM.

Și de câte ori cutreer.

*Și de câte ori cutreer
Primăvara vîcții mele,
Uit dureri și chinuri grele,
Gânduri dulci cernend prin creer.*

*Câte surveniri plăcute,
Tote-mi vin pe rënd în gându-mi
Și me bucur numerându-mi
Țilele atunci trecute.*

*Codrul verde fâra samă
Dă resunet la tot pasul,
Vrënd să prindă 'n sine glasul
Clopotelor de aramă.*

*În capelă doi prochimeni
În un cânt se împreună;
Doue dragosti se cumună,
Să nu-i mai despartă nimeni.*

*Ei șoptesc prinși mână 'n mână,
Vesel mîșcă-a lor pleópe;
Din tufișul de aprópe
Doue paseri i îngână.*

*Melodii încântătore
Îngânarea lor urmexă.
Tótă firea este tréxă
Sub cer lîmpede cu sóre.*

*În un murmur lîn și dulce
Curge de pe stânci isvorul;
Adăpat în el cerbșorul
Ese 'n umbră să se culce.*

*Și cum stă culcat pe ierbă,
Dă cu cornul seu și rumpe
Flori plăcute, dragi și scumpe,
Par c'ar vré ca să le fêrbă.*

*Vânătorul stând la pândă,
De pe-o stâncă îl priveșce;
Se apropie, se fereșce
De căulătura-i blândă.*

*Dar la șgomotul de vrêscuri
El s'aruncă 'n mare fugă
Peste stânci, ca p'o erugă,
Peste petri puse têscuri.*

*In poiana insmăltată
Flori culeg frumôse fete
Și prin tăieturi în cete
String slăcâii fragi pe plată.*

*De pe vârful 'nalt de munte
Veți colo în depărtare
Între căsi caminul 'n care
Te-ai născut în vremi cărunte.*

*In el știi, că ai o mamă,
Tată, frați, surori iubite.
Cari dau ție fericită,
N'ăveni de necasuri tēmă.*

*Înainte casei creșce
Teiul cel de vreme lungă,
Vrând cu vârful să ajungă
Norul greu, ce ne 'ngroșeșce.*

*Țiua-i caldă, vremea-i bună,
Ômenii-s la câmp cu totul;
Pruncii viu-l trec cu 'notul,
Și se scaldă împreună.*

*Numai câte-o babă-hârcă
Veți trecând pe cele uliți;
Ele 'n ascuțiș de sulți
Duc obravă de năpârcă.*

*Aste astăzi, aste mâne,
Le vedem în reselie,
Dar din aste astăzi mie
Amintirca îmi remâne.*

*Și de câte ori cutreer
Primăvara vîștii mele,
Uit dărceri și chinuri grele,
Gânduri dulci cernând prin creer.*

P. O. BOCCA.

~~~~~

Nevoșta (cătră bărbatul ei, care merge la biurou).
— Dragă bărbate... ați e țiua ta de naștere și
vreau să-ți pregătesc pentru prând niște mîncări
gustose, minunat de bune... Mai ai vre-o do-
rință?

Bărbatul. — Singura dorință, dragă nevestică, e
ca tu să nu dai macar ați prin... bucătărie.

Solia împăratului Teodosie al II-le la Attila.

A) Epoca și scriitorii.

Pentru orientare, în tema studiului prezinte, avem
dată dințina de a permite unele deslușiri istorice.

În imperiul roman de la resărit, Teodosie al
II-le a domnit de la an. 408—450, iară în impe-
riul roman de la apus, Valentinian al II-le a dom-
nit de la an. 423—455 d. Cr. În acêsta epocă
Attila, regele Hunilor, domneșce de la an. 433—453
d. Cr. Attila la an. 441 d. Cr. începe de a năvăli în
imperiul roman de la resărit cu capitala Bizanț (Con-
stantinopole), la an. 447 cuprinde un teritoriu de la
Dunăre spre amêș (în Mesia, ați Serbia și Bulgaria) și
sileșce pe Teodosie al II-le, ca să-i plătescă tribut a-
nual de 8000 de funți de aur. La an. 447 vine solie
de la Attila și Teodosie trimite solie la Attila carele
stăpâniă și se află în Dacia.

În Bizanț se află Priscus, de origine din orașul
Panion în Tracia, cândva magistrat de frunte și gu-
bernator în Illyricum, și fiind că a fost orator renumit,
s'a numit Priscus Rhetor (orator), dar ocupându-se și
cu filosofia, s'a înșirat între sofiști. Împăratul Teodosie
a denumit pe Maximin, capul soliei, iară acesta a
invitat pe Priscus, ca să mērgă cu el la Attila. Priscus
a primit și a scris despre călătoria acêsta un op, ce
se împarte în: Solia ginților la Romani și Solia Ro-
manilor la ginți. Priscus a scris greceșce, despre scrie-
rea lui s'au aflat mai multe manuscrise, cari ici colea
diferēză. Eu folosesc traducerea latină de Mathias Bel
(Poșon 1844) și edițiunea lui B. G. Niebuhr (Bonna
1829.) În unele cuvinte este diferință, dar numai un
dat, din cele ce ne interesēză, pôte fi temă de dispută.
Priscus e *unicul* scriitor despre solia acêsta și carele
a călătorit în imperiul Hunilor, dar de și îl arătarăm
dintre învêțați, descrierea lui e una din cele mai de-
fectuôse; în tôte descrierea nu spune, că călătorit-a
vara sêu ierna; nu aminteșce de an, lună, și; nu dă
cunoșcințe precise geografice și etnice; trece pe lângă
lucruri mari, dar el nu vede, nu aude, când istoria și
geografia antică, dar mai ales noi Românii am fi avut
mare interes, ca să fie descris ceva mai bine. Pe
lângă tôte lacunele cele mari din opul seu (ce le voi
arăta la locul lor), totuș a ramas câte ceva și de un
material prețuit pentru noi. Astfel, de Ausonii în Da-
cia aminteșce de trei ori, și fiind că Ausonii sânt Ro-
mânii sêu Valachii, partea acêsta istorică am deslu-
cit-o în „Ausonii în Italia, Ausonii în Dacia“, (Familia
1894 pag. 545 etc.) și nu mai am să adaug ceva că-
tră acel studiu istoric.

După Priscus, la o sută de ani vine Iordanes (la
Goți Iordanes) un scriitor, carele s'a născut pe la an.
500 d. Cr., a fost notar la regele Amalilor, s'a făcut
creștin, a ajuns episcop catolic și la an. 551 a scris un
op. De origine actibusque Getarum. Dar auđiți, că cum
l-a scris? A esistat un op de la Cassiodorus: XII libri
de rebus gestis Getarum și Iordanes a cetit opul, dar
fiind că opul s'a pierdut, el l-a descris din aducere a-
minte! Acest op, în multe privințe, a făcut ridicul pe
părintele episcop; d. e. Geții esistau încă pe timpul
lui Herodot († 408 ant. Cr.) în Thracia și Mesia, mai
târziu în Dacia de la Dunărea de jos, de viță tracică,
dar Iordanes îi confundă cu Goții, veniți în seculul
al 4-le după Cr. în Dacia și de viță gotică. Și apoi a

mai scris „De breviatione Chronicorum“. Destul că Iornandes (după Lex. de Conv. al lui Mayer) se arată *compilatorul cel mai prost*. Iornandes, ca să apară că știe ceva de la sine, acele, ce le-a luat de la alții, le-a întors toate pe dos, și ca să îl arăt în adevărata sa figură, trebuie să dic, că se încălță cu căciula și nădragii îi imbracă în loc de cămeșă. Așa s'a făcut el și Priscus.

Stând lucrurile astfel cu Priscus și Iornandes, vine B. P. Hașdău și scrie „Românii Bănățeni“ și precum îl arată scrierea, fără ca să fie cetit opul întreg al lui Priscus, și fără ca să fie cercetat valoarea critică a scrierii lui Iordanes, — chiar aceea, ce Iornandes a schimosit din Priscus, Hașdău schimosesece în alta formă, o apucă de basa scrierii sale și ne cauzează o nouă incurcătură în date istorice și geografice. Este de știut, că Maghiarii, cari după unii, sunt remășițe de Huni, poartă mare interes de opul lui Priscus. Său cel puțin, din interesul arhiologic, ca să știe locul, unde au fost curțile lui Attila, au scris mai multe și lacunele din Priscus au produs mulți scrutători și comentatori, cari mai adeseori toate le-au încălțit mai tare, apoi Hașdău a adaus o teorie și confuziune nouă.

Deci în interesul istoriei și geografiei, ce stau în legătură cu Ausonii și strămoșii noștri Români din Dacia, invitez pe on. cetitori, ca cu solia împăratului Teodosie, respective cu Priscus să pornim și noi și să mergem paș din paș cu el, căci numai așa vom descâlci cele încălcite.

Spre cinosură am să amintesc, că acele, ce le povestește Priscus despre Persia, Asia etc., le trecem cu vederea; acele, ce n'au interes, decât numai pentru a fi în firul călătoriei, le spun în estras, și numai acele de lipsă le comunic în traducere, și apoi la fiecarele obiect, adaug păreri rătăcite și explicații necesare; și ca studiul să fie mai ușor de pătruns, îl impart după A, B, C și la fiecare materie, adaug explicații.

B) Edecon cu Orestes sunt solii lui Attila trimiși la împăratul Teodosie în Bizanțiu și Attila preținde ca și împăratul să trimită soli la el.

(Cap I. § III.) „Edecon“¹ bărbat *scytha*², carele în resboiu a făcut lucrurile cele mai mari, cu *Orestes*³ vine iară de sol. Acesta e de gen roman, a locuit în Poconia⁴, regiune situată la riul Savus, care, din pactul făcut cu Aetius, ducele Romanilor apuseni, a fost supusă barbarului (lui Attila.) Pentru aceasta, Edecon, iertat ca să intre în palatul împărătesc, împăratului i-a predat epistola lui Attila, în care el se plângea că fugarii nu-i sunt redați; cari dacă nu s'ar redă și Romanii nu se vor reține de la cultivarea pământului cuprins prin resboiu și adaus imperiului seu, — de nou a amenințat cu arma. Iară acel pământ, începând de la Poconi, în lungime se întindea pe lângă Ister⁵ până la orașul Novae⁶ din Mesia⁷; apoi lățimea acelui pământ era cale de 15 zile, și nici era iertat de a ține piață (țerg) ca și ore cândva, pe țărmii Istrului (Dunării) ci în Naissus⁸, o cetate cuprinsă și risipită de el (Attila); omului sprinten cetatea e de 5 zile îndepărtată de Dunăre și constituia otarul Scythilor și a imperiului. Attila a poruncit ca pentru de a judecă controverșile, și la el să vină soli, nu din ori ce gen și ordine, ci din consularii mai iluștri, pe cari împăratului îi va plăce a-i trimite, și pentru primirea lor, el (Attila) se va scobori la *Sardica*⁹.

Explicări.

1. *Edecon*, din numele hunnic *Edek*, cu adaus grecesc on.

2. *Scythia*, e numele unui popor, carele dincolo de Carpați și pe lângă marea neagră, departe spre răsărit a existat numai până în veacul al 3-le înainte de Christos, pentru că țera lor atunci a fost cuprinsă de Sarmați și s'a numit Sarmatia. Reu face dară Priscus că Hunilor în mai multe locuri le dă numele Scythilor, cari pe timpul seu nu existau, și astfel sub Scythi în tot locul trebuie să înțelegem: Huni.

3. *Orestes* a fost de viță romană și la Attila a avut oficiu de scriitor, secretar.

4. *Poconia* în textul grecesc: Paionia, e o regiune. Priscus (Cap I § III) dic: Orestes, hic genere romanus, Poconiam regionem ad Savum sitam incolibat; iară (Cap II § XVII) într'alt loc dic: . . . Constantiolo ex Poconum regione, quae Attilae parabat. Astfel Priscus ne spune, că Poconia a fost numai o regiune (pregiur) și că a zăcut la riul Savus. În cap de de 4 ori se află Poconia și odată Poconia. Teritoriul între Dunărea de sus, de mijloc și între riul Savus, cu o linie îngustă de pământ și pe țărmul drept adecă de la amed, a fost Panonia. Fiind că Plutarch († 30 d. Cr.) și Appianus (150 d. Cr.) folosesc numele Poconia, înțelegând sub ea totă Panonia, unii scrutatori dic, că și Priscus sub Poconia a înțeles Panonia. Eu, această părere nu o primesc, pentru că Priscus în două locuri spune, că e regiune și odată că zace la riul Savus, deci arată un teritoriu special. Într'riul Savus și Dravus e un șir de dealuri și de munți și de la apus se lungese spre răsărit pe lângă Dunăre și către gura riului Tisa. Eu acest teritoriu îl țin de Poconia lui Priscus, și în alt loc (G. 5. 6) voi continua de a demonstra aserțiunea. A mai fost o Poconia, o țară muntoasă în nordul Macedoniei, și Filip al II-le a cucerit-o și adaus-o Macedoniei. Poconia înseamnă chiar delime, muntenie. Pe Poeninus mons (Poinianon la Greci) în alpii Italiei August a fundat colonia numită Praetoria; până ce Pannonia (după alții Panonnia) înseamnă țera la câmpii, șes.

5. *Ister* s'a numit Dunărea de la Nicopolis în jos, până ce de aci în sus a avut numele Danubius; dar la scriitorii mai târzii sub Ister ori Danubius s'a înțeles Dunărea întregă.

6. *Novae* erau două orașe în Mesia situate pe țărmul Dunării, un oraș ad Novas, a zăcut de din jos de Nicopolis, în față cu gura Oltului; alt oraș *Novae* era după Picus și Cupas, pe la riul Margus (ați Moravia.) Procopius de aedificiis Justiniani libri IV cap 6. Ab urbe Viminacio porro pergentibus secundo nempe Istro, munitiores tres in ora Istri occurrunt. Picus, Cupas et Novae. Pământul ce Attila a cucerit peste Dunăre, s'a lungit de la Savus până ad Novas și nu numai până la Novae.

7. *Mesia* a fost o provință romană între Dunăre și Thracia, pe unde ați e Serbia și Bulgaria.

8. Naissus și Nissa, ați Niș în Serbia. Spre orient sunt ruinele orașului.

9. Sardica în Mesia, mai târziu Ulpia, ați Sofia

DR. AT. M. MARIENESCU.

Așteptă sara pentru ca să cunoști o frumoasă zi, așteptă mórtea pentru ca să cunoști o frumoasă vieță. (Proverb Italian.)

Datinile poporului român la nuntă.

— Din cercul Beiuşului şi al Vaşcoului. —

I

In aceste cercuri, putem dice curat româneşti, nunţile se fac tómnă, şi după serbătorile Crăciunului (in carnaval-chişlegi) fórte rari casuri că o nuntă să se facă vara.

In aceste cercuri este un obicei, putem dice general, că la serbătorile Paştilor, Dumineca Tomei, Rusalii etc., că fetele cu feciorii se adună 'n cimitirul bisericii unde 'n giurul bisericii fac jocuri deosebite precum : de-a uliţa, gardul, móra, mióra, luminóra, incâlcita, de-a cânepa, de-a purecele, de-a căputu, de-a bila, de-a urânduşe etc. 'n aceste jocuri iau parte feciorii cu fetele.

(Pe lângă Beiuş e datina, ca in ziua de Paşti după mieznoapte tot trag pe clopote, şi 'n Dumineca Tomei, — fetelor li-e oprit, căci pică pétra de trag ele.)

Petrece cu dans se face a doua şi după Paşti in puţine locuri, la Crăciun 'n ziua întieie şi a doua — ţine şi 3 zile.

Asemenea la „apa botéză“.

Vara se fac 'n câmp, iar iérna 'n casă, dar nici odată la cârciumă — in unele sate fetele nu iau parte la joc, dar in altele da.

In comunele Calugări, V. Sohodol, Câmp şi 'n alte sate ce sânt pe sub păduri, se jócă feciorii iérna la saniuţa — pe deal ori pe ghéţá d. e. Calugáranii la „Slatină şi Ponoráş“.

La aceste serbători şi petreceri, feciorii insuráţei ochesc câte o fetiţă ce cugetă că ar fi pentru el — cum e dicala să se lovescă „sacul cu petecul“ se apropie de ea, mai întieiu cu vorbe măgultóre, mai apoi o piţigă, şi pe urmă îi fură câte un sárutat ; ba câte odată o şi supără ca să-i cunoscă naravul şi firea.

După de acestea mai multe probe, cunoscându-i firea şi naravul, dacă-i place, ţine sfat cu bérânilor, împártăşindu-le dorinţa lui — de aici 'n colo tot lucrul remâne in grija párinţilor, cari ei de-a mênuntul cercă ce naravuri au párinţii — din ce neam de ómeni sânt şi ce zestre ar avea fata lor — convingându-se pe deplin despre tóte atunci urméză peşitul.

„Peşitul“, (ori peşirea) in unele locuri îi mai dice : „Cerutul“. Peşirea ori cerutul se 'ntemplă cam de comun aşá, că tinerul care voieşte să se căsătorescă, plécă cu tatál seu şi cu alt neam ori pretin, ori fruntaş de a comunei, fiind cu ei şi o muere, cum o numesc ei, „pocletă“, care de regulă e bună de gură, care cunósce din trăsăturile feţei — şi de pe unghi, cât póte fi de harnică fata, — peşirea se face duminica, luni ori joia numai, căci aceste zile se recunosc de norocóse.

Sosind la locul doririlor, intrând 'n casă dice : Să dee Ddeu noroc !

La ce căsenii le raspunde : Asculte-ve Ddeu şi ve dee şi voue numai bine !

Vorbind de una, vorbind de alta, muerea pocleta* sare la vase să bé apă, dar nu că dóră i-ar fi sete, ci ca să védă că are apă in vase ; inse fata cum i záreşte până nici n'au fost imbiaţi să cuprindă loc — ea o ie pe picior in vecini, ori la ceva nemotenă (că dóră şcie ea pentru ce e calea pe vále.)

Ocupând ei loc, vorbind una, vorbind alta, dice unul din ei : Dapoi cinstiţi ómeni de omenie, noi am venit cu trebă la dvóstre, că bunul Ddeu ne-a dat noue un prunc şi vedem că şi dvóstre v'a dat o fetiţă, noi am voi, de va vré şi Ddeu, să daţi fetiţa vóstră după pruncul nostru, căci noi ve cunóschem, şi voi pe noi şi şciţi dicala bérânilor, ca să nu laşi calea cunoscută şi bătută — pentru cea necunoscută şi nebatută — ce-i nouă, căci şcii dicala, „paşte iérba ce-o cunoşci . . .“

Dicând unul una, — altul alta, de primesc respunsul, că de va fi de la Ddeu rënduit şi ursit, fie 'n şcirea lui, atunce-i „trebă bună“.

Unii mai au datina de dice ; Dapoi ne vom mai vorbi cu neamurile şi joi să fiţi voi in Beiuş, ori in Cou, cu feciorul că şi noi om fi cu fata şi vom da „valost“ (respuns) şi cam de regulă ori in Beiuş ori in Cou, se dá respunsul unde se şi pune terminul, cum dice ei, „ştiliul“ de credinţă.

Credinţarea (fidanţare.) La ziua hotărítă a credinţarei, mirele îşi stringe 20—30 ómeni, şi când e cătră amurg, după ce dice „Tatál nostru“ cu toţii cu capetele descoperite, cerënd dela Ddeu dar şi fericire, şi mult noroc, plécă la locul numit (unde e fata.)

Inainte de plecare aleg un grăitor (vorbitor) pe care il numesc „Svornic“, in comitatul Aradului îi dice : Diavol — pe la comunele Magulice, Aciu, Ciucin etc. tot atunci îşi alege, chiamă şi un cumetru (nun), nánaş, după acestea plécă cu toţii in cea mai mare linişte.

Ajungënd la casa fetei, unde încă sânt vr'o 10—15 ómeni, când prind de veste că vin „eştia“, ei golesc mésa de beuturi şi aştéptă in mare linişte sosirea óspeţilor cu feciorul (numiţi altecum óspeţii socrului mare), ei atunci când intră in casă, óspeţii socrului mic (partea miresei) stau cu toţii de-o parte, făcându-le loc.

După câtáva vreme şi fiind cu toţii alinaţi — in cepe svornicul din partea feciorului :

— Cinstiţi adunaţi, am călătorit mult, sântem osteniţi — dar să intrebăm pe gazda nost — ce ne-a primit, că tégul ce s'a întemplat inainte de asta cu câteva septémári (ori luni) cá stă-ne la loc, ori ba ? !

La aceste grăitorul socrului mic raspunde :

— Cum să nu ne stee, ómeni buni, alduiescă-ve alduitu Dumneđo, când şi mână am dat pe acea (brâncă.)

— Aşá a vrut Ddeu !

— Apoi să fie 'n cias bun şi să 'mplinim vrerea lui. Atunci îi 'nchină cu o glaje, după a cărei inchinare cu toţii strigă :

„Noroc să dee Ddeu !“

Atunci din nou dau brâncă (mână) la olaltă socru mare cu socru mic, — strigând grăitorul aşá cá acum sântem mai multe márturii, căci in ziua de astăzi cum stau legile şi cu márturii perđi pára, dar fără márturii nici n'ai ce-o in cepe.

După acestea svornicul (grăitorul) socrului mare iarăş in cepe :

— Acuma dragii mei şi alui Ddeu, eu am cam imbérânit şi nu pot umblá mult ; deci dóră se află 'n óstea dtale frate, dice cătră svornicul socrului mic, care mi-ar puté slugi, căci şci locurile, váile, dealurile şi isvórele pe aici pe la dvóstre — pe cari póte cá io nu le şciu aşá bine.

(Va urmá.)

* De tot rafinatá.

SALON.

S b u c i u m ă r i .

(Iubitei ***)

E sēră și liniștită și frumoasă, ce te umple de-o dulce și poetică melancolie...

Luna își scaldă fața în valurile riulețului ce curge șerpuiind prin tufișe, stelele par că tremură în zarea depărtată, zefirul clătină teii ce se lăgână din ramuri imprăștiind prin aerul recoros de sēră un balsam îmbătător de dulce, și giur impregiur liniște... singurătatea doioasă...

Și cum stam așa în singurătate... îmi vine așa o jale după trecut, și-mi pare că sunt așa de singur pe lume, aruncat departe de ce-am iubit mai mult și mai ferbinte.

Și gândul pe aripile dorului me tot duce... duce... departe... în un sat mic... la casa lor.

Ea îmi ese înainte la poartă, pieptul i se rădică repede și des, ochii căprui i strălucesc în lacrimile bucurii, zimbeșce de fericire și tremurând îmi intinde mâna pe care eu o string cu căldură, și ne oprim uimiți privind unul la altul, cu inimile înecate în valurile fericirii ce ne copleșesc...

— În sfârșit ai venit? — șopteșce ea, — te-am așteptat demult, și 'ncet își plécă frumosul ei cap spre umărul meu, și eu în un acces de nebulă dragoste, i sărut fruntea, ochii, gura și pērul... Și ținându-o în brațe, me simt așa de fericit... și uit totul... totul.

O stea cade repede, făcând o dungă luminosă pe nemărginita boltă a cerului...

Tresar... ce vis frumos am avut, dar a sburat lăsând o dungă luminosă în pustia mea inimă. Ce vis frumos... pe care inse l'am trăit odată... de l'am trăit...

Eram singur eu și ea.

Și atunci eră o sēră frumoasă, aceeaș lună poleia frunzele teilor și aceeaș stele scilpiau, tremurând, pe cer...

Ședeam amēndoi îmbrătoșați strinși, simțiam cum bate inima ei lipită de pieptul meu, și tot mai cu foc i țineam cuprinsă subțirea ei talie...

— Me iubești tu dragă? — o întrebam atunci...

Ea își rădică ochii frumoși din cari se revērsă bunătatea unui suflet candid și ideal.

— De ce me 'ntrebi? — ȳcea ea muștrător, — tu șcii că inima mea ț-am dat-o ție...

Și-și inclină frumosul ei cap spre umărul meu și-i sărutam pērul, fruntea, ochii și gura...

Și îmi vinea să plâng... și plāngeam amēndoi ca doi copii... plāngeam de fericire!

Și astăzi?

Despărțiți de sōrte, eu stau singur palid de suferințe în singurătate cu inima plină de doruri, trăind viața din trecut și visând scenele odată petrecute.

Și ea?... Ea... pōte stă singură ca și mine privind la aceeaș lume la care privesc și eu, pōte o muncesc aceeaș gânduri și doruri ca și pe mine... și dorurile și gândurile nōstre pōte se 'ncrucieșcă în sbor...

Cât am fost de fericit!

Eram aprōpe, aprōpe de tot, și și mai aprōpe ne erau inimile — ori pōte nu aveam numai o inimă?

Decâte ori, privind în ochii ei frumoși, nu ne-am jurat iubire reciprocă, și decâteori, sub farmecul frumos a serilor de primăvară, nu am ascultat cum ea cântă și vocea ei clară și sonoră ca o simfonie cerēșcă umplea inima mea îmbētându-me...

Dar fericirile prea mari nu-s pentru lumea acēsta, ele trebuie să dispară, cedând locul amarei realități...

Aȳi te-ai dus dulce minune, departe, departe, și singur cu inima dornică — uitându-me spre cer me întreb, unde ești?

Să te uit? Nu se pōte uită o ființă ce de-atâte ori ai ținut-o în brațe sărutându-o... nu... nu se pōte...

Aștēptă-me, aștēptă-me, așa credincioșă cum te șciu, acolo departe în micul teu sat, iubeșce-me numai și eu voi veni odată...

Da, voi veni de sigur...

Și să nu te spării când îți spun, că depărtându-me, am să te duc cu mine...

Așa că ai să vii iubită?!

Sibiu, 1896.

EMILIAN.

Geologie și Darwinism.

Natura este neînțelēsă!

Aceea ce au făcut pân' acuma, și mai fac încă ómenii de șciință, nu este decât o jucărie în raport cu nemărginitul. Dacă s'ar adună tot ce s'a scris asupra întregului univers, din veacurile cele mai depărtate, s'ar vedē cu destul regret acēsta, că omenirea a ajuns cu șciința până acolo, că-i putem ȳce cu drept cuvēnt:

Te-ai mai apropiat cu un metru de cer!

Ce adevēr crud!

Și sūnt cu tōte acestea ómeni de șciință, cari au naivitatea să credă că pentru dēnșii natura nu mai are nici un secret!

Sērmanii atomi infimi!

Dar cum au îndrāsnela de a vorbi astfel, când ei șciu fōrte bine că durata acestui pāmēnt cu care plutim, este de o clipă în existența universului, cu tōte ȳcele de milioane de ani ce le are în spinarea lui! Atunci ce sūnt ei în raport cu pāmēntul, cu cei 60—70 de ani ai lor? a miliarda parte din clipa pāmēntului și ce pot ei? — Am greșit: pot și ei ceva: să se invidieze unii pe alți, să se sfășie între dēnșii nu pentru vre-o cauză mare, nu; ci pentru cine șcie ce flēc. — Pătimașii, nemernicii, ambițioșii și plini de reutate, aceștia sūnt secăturile care mișuie ca niște viermi, tārându-se, lingēnd și lāsând să fie călcați în picioare, numai să li se implinēșcă scopul. — Cum pot ore să înțelēgă ei natura, când nu se pot înțelega nici pe dēnșii ēnsăși? Și în ciuda lor, natura își urmēză cursul ei, remānēnd pentru dēnșii tot un ce înțeles!

Geologii inse descoper pe fiecare ȳi alte voci, straturi sedimentare, epoci terțiare și alte multe mērunțisuri d'astea anti-deluviale, dar sērmanii se mār-ginesc aci la descoperire! — Dacă voi întrebă aȳi pe ómenii de șciință, să-mi spue și mie ceva — profon de arta lor înaltă — de exemplu: omul, la ce fabricant a fost comandat? și cât timp să fie de atunci? — Ce credeți dvōstre că s'ar întēmplă? Domnii savanți m'ar trimete frumușel la Darwin ca acesta să-mi vorbēșcă

despre origina naturală a organismelor prin care se va ajunge la teoria descendenței, doctrina originii speciilor. Pe urmă iar se mai îmi spue despre teoria selecțiunii, séu despre teoria luptei pentru trai! Și va căută să-mi esplice — Dđeu va șci cum — că dintr'un vierme — prin transformis — (Veđi pe Jean Lamoreck) s'a pomenit intr'o bună diminéță cu un maimuțoi, care mai târđiu a dat naștere unei maimuțe; și din maimuță in maimuțoi, intr'o bună diminéță s'a pomenit pământul că-i cade omul, așá din seninsatorea belea pe cap. — Vedeți dar că nu s'a dat esplicății destule, ba pot đice, fără să me laud, că nu mi s'a dat mai multe decât mi-ar fi trebuit. — Cum remâne in casul acesta cu nenorocitul de Adam și cu biéta Eva creată din cósta lui? Ce te faci cu dênșii?

Or póte părinții lor să fi fost maimuțoi de care ne vorbește Darwin? Atunci me inchin. — Dacă dvóstre inse credeți că nu súnteți destul de luminați, imi iau și eu aere de savant și ve trimet la rënd să ve înțelegeți in privința acésta cu musiu Linné, părintele șciințelor naturale, și al mai multor copii tot naturali; cu Agassiz, un geolog elvețian; cu Haechel și cu alți Cuvier-i de áștia, care, cred eu, că vor da destule teorii.

GR. MĂRUNȚEAN.

Ilustrațiunile.

Flóre de tómnă. A sosit tómnă de mult. Florile s'au ofilit. Cele din urmă le-a cules frumoșa Norina pentru logodnicul ei, pe care il așteptă de sară cu dragoste ferbinte. Cu ce bucurie a cules ea fie-care fir, șciind că florile acelea li plac lui! Astă-vară s'au preumblat împreună printre straturi; atunci le-a ales dênșul dintre tóte ca pe cele mai plăcute. Ce fericți erau atuncea! Dar sórtea nemilósă i-a despărțit. A fost un timp grozav acesta. O vecinicie A trecut și acela. De sară el vine cu trenul. Ce fericire! İi va umplé tótă odaia cu flori.

Țarul la Versailles. Visita ce țarul Rusiei a făcut in tómnă trecută in Franța și in capitala ei a lăsat impresiuni și amintiri neuitate. Diarele ilustrate franceze au eternisat momentele acele prin multe ilustrațiuni ocazionale. Din acele reproducem și noi una in năuntrul foii nóstre. Ea infățișeză un concert la Versailles, dat in onórea innașilor óspeți. Țarul șede de-a drépta președintelui republicei Faure; la drépta țarului soția lui Faure, iar la stânga acestuia țarina. Apoi ceialalți demnitari ai țării și fruntașii suitei.

LITERATURĂ ȘI ARTE.

Aeneis româneșce. O frumósă și prețioșă surprindere a făcut publicului cetitor dl George Coșbuc. De odată a scos la lumină intr'un volum, in editura librăriei C. Sfetea in București, epopeia „Aeneis“ de Vergil tradusă româneșce de dsa in formele originale. In prefață distinsul nostru poet ne mai spune, că de câțiva ani, afară de operile lui Vergil, mai traduce ale lui Homer, Plaus, Terentius și Aristofanes. Volumul viitor va fi „Georgica“ și „Bucolica“ lui Vergil. Al treile volum va cuprinde câte o comedie de a celor trei scriitori teatrali. Drept specimen reproducem aici

33 de rënduri; cu cari incede traducerea făcută in hexametri. Volumul costă 5 lei.

Lupte ve cânt și pe-osténul ce-odată din câmpii trojanici
Dus de meniri a sosit in pământul ital la Lavinii
Cei de pe mal. İl svêrliră prin țeri și pe-adâncuri intr'una
Zeii, cât timp a ținut mânia mahnitei Iunone.
Patimi și 'n lupte-a 'ndurat, in Latium până s'aducă
Zeii trojani și temeuri să-și pună cetății din care
Némul latin a purces și poporul albanic și Roma.

Musă, vesteșce-mi temeul, din care călcare-a poruncii
Astfel de multe dureri s'aducă vrașmașa regină
Celui mai vrednic bărbat, amaruri atâtea gătindu-i?
Patimi atâta de mari s'ascundă sub piepturi chiar Zeii?

Veche cetate eră, de Tirii clădită, Cartago —
Malul italic avându-l in față, departe, și gura
Tibrului — tare 'n puteri, cu zel și înderetică 'n lupte:
Pe asta cetate-o iubiă mai mult decât tóte Iunona,
Chiar decât Samos mai mult — se đice, Ținându-și acolo
Carul și stemele tóte, se luptă și tinde s'aducă
Némuri sub mândru-i toiag, decumva și sórtea vré astfel.
Inse, prin vécuri, un ném veni-va din sânge trojanic,
Astfel s'aude, peire aducând cetății Cartago,
Ném indrăsneț in resboiu și deprins să supue popóre,
Libia făcând-o pustiu: tore Parcele firul lor astfel.
Asta e temerea ei. Și 'n urm' amintindu-și de Troja,
Unde 'n trecutul resboiu s'a luptat impotriva lui Hector,
Simte că nu i s'au stins mâniile 'n suflet și-amarul,
Tot supérat' a remas, și-o sbuciumă până 'n adâncuri
Cruđa rostire-a lui Paris și-ocara frumuseții respinse,
Ah! Și-uriciosul popor și mărirea ce-avea Ganimede.
Astea-i făcură necaz. Și pe mări asvêrlit-a Trojenii
Căți au scăpat de mânia danae, de crudul Ahille,
Ca să-i incurce pe drumuri departe de Latium. Umblat-au
Ani indelungi, prigoși de menire, prin mările tóte.
Trude-așá mari trebuiau spre-a nașce poporul romanic.

Monograful comunei Alibunariu de Teodor V. Petrișor, invêțator a apărut la Caransebeș. Lucrarea dlor Liuba-Iana, Monografia comunei Maidan, insoțită de studiul amênunțit al dlui dr. At. M. Marienescu, a indemnat pe dl invêțator Petrișor să scrie monografia comunei sale Alibunariu. Lucrarea sa nu este atât de voluminósă ca cealaltă, căci n'a studiat subiectul seu din atâte puncte de vedere ca colegii sei din Maidan, cu tóte aceste ofere multe date interesante. Prețul 20 cr.

Călindarul Poporului pe anul 1897, editat de societatea pe actiuni „Tipografia“ din Sibiiu, a apărut cu un cuprins variat și interesant. Cuprinde o parte calindaristică bogată; apoi publică scrieri de Al. Vla-huță, George Coșbuc, C. Vancu; biografia dlui dr. Ioan Rațiu, cu doue portrete, unul de acuma, altul din 1861 in costum național; urméză poesii de I. Nenițescu, snóve de D. Stăncescu și Anton Pann, niște povești scurte de dna Colomb, poesii in graiu bănățesc de regretatul Victor Vlad Delamarina; in sfêrșit sub titlul „Rêvașul nostru“ dl Ioan Scurtu face o dare de samă despre întêmplările mai de frunte din 1896. In partea economică dl I. Costin scrie despre neguțatorit, incheiându-se totul cu niște povește economice. Prețul 20 cr.

Calendarul diecesei Aradului a apărut și pe anul 1897 sub titlul „Calendariu de anul de la Christos 1897“. Cuprinde, afară de șematismul mitropoliei ortodoxe-orientale din Ungaria și Transilvania in general și al diecesei Aradului in special. Apoi câteva pagine de lectură de Nicolae Stefu, G. Coșbuc, Al.

Muntean, I. Grofşorean, Th. D. Speranţa, Iosif Stanca. Preţul 30 cr.

Diare noue Sara, organ al partidului conservator, a apărut la Iaşi şi va eşi în toate zilele de lucru. — **Lupta Jiului**, alt organ conservator a apărut la Târgu-Jiu; va eşi odată pe săptămână.

Concert şi teatru românesc în Oraviţa-română. Corul vocal gr. c. român din Oraviţa va aranja mâine duminică la 10/22 novembre concert şi reprezentaţie teatrală. Corul va cânta „Ciasul reu“ de I. Vorobchievici, cu care a obţinut primul premiu la emularea din Lugos, precum şi alte cvartete. Apoi se va juca „Păstra din casă“ comedie în cântece într'un act de V. Alecsandri. Vor avea roluri dşorele Maria Craşovean, Ana Arjoca şi dnii Costa Vodă, Ioachim Iana, Coriolan Lazăr şi George Cotărlă. După teatru va fi dans.

Reprezentatie teatrală la Brad. La 7/19 novembre s'a dat la Brad o reprezentatie teatrală. S'a jucat: „Sgârcitul risipitor“ dramă în 4 acte de V. Alexandri, având roluri dna Eugenia Oprişa, dşorele Letiţia Rimbaş, Zoe Rimbaş şi dnii dr. Ioan Radu, dr. Pavel Oprişa, Petru Cioran, Lazar Lazar, Ioan Birna, George Jula, Nic. Păcurar, Ales. Florea, Andron Bogdan, Ales Draia, Ioan Şipoş. După teatru urmă dans.

Concert în Deva. Corul bisericesc român gr. or. din Deva va da mâine duminică la 10/22 novembre un concert în Deva, cu privilegiul adunării generale a Reuniunii învăţătorilor români din districtul Deva. Se vor cânta noue coruri micste, de Dima, Musicescu, Vidu, Viest şi F. Mendelsohn. După concert va urmă dans.

O nouă operă română. Aflăm din „Romania Musicală“, că cunoscutul compozist din Iaşi dl Caudela a scris o operă nouă, al cărei libret conţine un subiect istoric. Opera este intitulată „Petru Rareş“ şi va fi în curând prezentată direcţiunei Teatrului Naţional.

CE ENOU?

Hymen. Dl dr. George Mathe din Oradea-mare, care de curând a făcut în Budapesta cenzură de avocat, la 24 novembre îşi va serba cununia cu dşora Mărióra Erdélyi, fiica dlui Iosif Erdélyi, avocat în Oradea-mare. — **Dl Nicolae I. Ciurcu**, zelosul nostru librar român din Braşov, duminică la 10/22 novembre îşi va serba cununia cu dşora Elena I. Florea în Făgăraş. — **Dl Iacob Marga**, absolvent de teologie şi dşora Rosalia Galea s'au cununat la 15 novembre în Ocna-Deşului. — **Dl Iuliu Arieşan**, funcţionar la gara din Braşov, s'a cununat în duminica trecută cu dşora Pachiţa Voicu, fiica dlui Constantin Voicu, comerciant în Braşov. — **Dl Alecsa Nicula** şi dşora Maria Buzdugan se vor cunună la 22 novembre în Maceu. — **Dl Dimitrie Ţigu**, învăţător în Baroş, s'a cununat cu dşora Ecaterina Marinceu din Mechala.

Semiuariul român din Lipsca, de sub direcţiunea dlui dr. Gustav Weigand, s'a redeschis de curând şi pentru anul şcolar de acuma. S'au inscris la cursul de limba română 17 studenţi germani, 6 români, 3 englezi, un francez şi un rus.

Petreckeri de dans. La **Timişóra** damele române vor aranja la 14/26 novembre o petrecere cu dans în

sala de la Fabrikshof, în folosul copiilor săraci de la şcolile române de acolo. Presidenta comitetului e dna Maria Putici, casierişa dna Maria Gherdan. — **La Sas-Sebeş** se va da astăzi sâmbătă la 9/21 novembre, cu privilegiul adunării generale a reuniunii învăţătoresci din districtul S. Sebeş, o petrecere cu dans.

Un nou doctor român. **Dl Augustin Drăghici** a fost promovat la universitatea din Cluşa la gradul de doctor în medicină.

Sciri militare. La prima novembre au fost avansaţi în armata comună: în infanterie la rangul de locotenent-colonel: Bogdan Romanic reg. 98, Leopold Popovici 11; căpitani cl. I: Iuliu Baran 55, Iuliu Malina 79, Nicolau Marcu 34, Ioan Stacel 90; locotenenţi: Teodor Verdán 1, Ioan Pădure 2, Vespasian Tarangul 68, Coman Bêrs 83, Emil Sobota 4, Aurel Broşteanu 64; sub-locotenenţi: Teodor Sbârcea 7, Traian Bulbuc 88, Constantin Dimic 86, Teodor Malina 80, Vasile Popescu 27, Silviu Cutaean 81, Aurel Păcali 5, Alexandru Candrea 97, Octavian Grecul 75, Ioan Vinţeleriu 7, Iosif Şindelár 76, Paul Paul 44, Iosif Beran 86 şi Iacob Brânduşanu 73. La vânători: La rangul de locotenent: Adrian Napoleon 3; sub-locotenent: Virgil Bianu 10. La pioneri: La rangul de sub-locotenent: Eduard Lacom 6, Eugen Pelmar 5, Hermil Cosmuţa 12. În corpul medicilor militari: La rangul de medici de regiment cl. II: Mihaiu Pop, Victor Corbul, Iacob Făgărăşan. La administraţie: La rangul de sub-locotenent: Aureliu Cadariu. Preotul militar Nicolae Fizeşan a fost înaintat la gradul de capelan de cl. I.

Necrológe. **Teodora Pătraşcu**, artistă de frunte a Teatrului Naţional din Bucureşti, care a servit artei 30 de ani, a încetat din viaţă. Au mai murit: **Iudita Mihăltianu** n. Măcelariu, soţia preotului Ioan Mihăltianu din Odverecu, în etate de 42 ani; **George Popovici** învăţător gr. or. în Dolóve lângă Panciova.

Călindarul săptămânei.

Duminica a 25-a după Rosalii, Ev. de la Luca, c. 10. gl. 4, a inv. 2.			
Ziua sept.	Călindarul vechiu	Călind. nou	Sorele.
Duminică 10	Apost. Erast.	22 Cecilia	7 9 3 56
Luni 11	M. Mina şi Vichent.	23 Clemens	7 10 3 45
Marţi 12	† Păr. Ioan Milostiv	24 Emilia	7 12 3 44
Mercuri 13	† Păr. Ioan gură de aur	25 Catarina	7 14 3 47
Joi 14	† S. Apost. Filip	26 Conrad	7 16 3 42
Vineri 15	SS. M. Gurie, Sams.	27 Virgilius	7 17 3 49
Sâmbătă 16	† Ap. şi Ev. Mateiu	28 Cünther	7 19 3 49

Theă

Wassili Perloff si Fiii, Moscova

furnisori ai curţilor din Rusia şi din străinătate. Singurul deposit al escelentelor lor

Soiuri de theă

in ambalagiu original rusesc, cu preţuri originale la **Joh. Perl's Sohn in Mosocz, comitatul Turotz.** 1-3

Preţuri-curante la cerere gratuit.

Theă

Proprietar, redactor respunďător şi editor: **IOSIF VULCAN.** (STRADA PRINCIPALĂ 375A.)

Cu TIPARUL LUI IOSIF LÁNG IN ORADEA-MARE.